

## POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

*SSN Gerard Bieniek (przewodniczący)*

*SSN Hubert Wrzeszcz*

*SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)*

w sprawie z wniosku T. C.

przy uczestnictwie A. C.

o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego oraz o uznanie orzeczenia sądu zagranicznego

oraz sprawy z wniosku A. C.

przy uczestnictwie T. C.

o ustalenie, że orzeczenie sądu zagranicznego nie podlega uznaniu, przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 października 2008 r., zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 29 lutego 2008 r., sygn. akt I ACz (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie.**

### Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 14 listopada 2007 r. oddalił wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji w H. z dnia 24 czerwca 2004 r., a zgłoszony jako alternatywny wniosek o uznanie tego orzeczenia w części przyznającej prawo wykonywania władzy rodzicielskiej wnioskodawcy i ograniczającej władzę rodzicielską uczestniczki postępowania odrzucił, zaś w części, w której dotyczył stwierdzenia wykonalności wniosek ten oddalił. Jednocześnie w oparciu o wniosek uczestniczki postępowania ustalił, że wskazane wyżej orzeczenie w części, w

której przyznaje prawo wykonywania władzy rodzicielskiej wnioskodawcy nie podlega uznaniu na obszarze Polski. W pozostałej części jej wniosek oddalił.

Wnioskodawca zaskarżył postanowienie z dnia 14 listopada 2007 r., składając w dniu 27 grudnia 2007 r. dwa pisma zatytułowane jako apelacja i środek odwoławczy. Wskazał w nich, że zaskarża to postanowienie w całości. Sąd Apelacyjny uznał te pisma za zażalenie dotyczące postanowienia Sądu Okręgowego w części, w której wniosek o stwierdzenie wykonalności został oddalony, a wniosek o uznanie orzeczenia odrzucony. W ocenie Sądu drugiej instancji w sprawie miało zastosowanie Rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 w sprawie jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej (dalej - rozporządzenie nr 2201/2003). Nie określa ono w pełni rodzaju środka zaskarżenia od orzeczeń sądu pierwszej rozstrzygających o wniosku o stwierdzenie wykonalności orzeczeń sądowych. Art. 33 ust. 5 tego rozporządzenia przewiduje jedynie, że środek zaskarżenia przeciwko stwierdzeniu wykonalności należy wnieść w ciągu miesiąca od doręczenia. Nie dotyczy on zatem wnioskodawcy. Należy zatem przyjąć, że w tym wypadku o terminie wniesienia środka zaskarżenia rozstrzygają przepisy wewnętrzne (Kodeksu postępowania cywilnego). W myśl art. 394 § 2 k.p.c. termin do wniesienia zażalenia jest tygodniowy i liczy się od doręczenia postanowienia. Postanowienie z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 listopada 2007 r. zostało doręczone wnioskodawcy 12 grudnia 2007 r. Stąd jego zażalenie wniesione 27 grudnia 2007 r. było spóźnione i z tego względu podlegało odrzuceniu.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 29 lutego 2008 r. wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 33 ust. 1 i ust. 5 rozporządzenia nr 2201/2003 oraz art. 1151 § 2 k.p.c. i wniósł o jego uchylenie. Wniósł także o wystąpienie z pytaniem do Trybunału Sprawiedliwości dotyczącym terminu do wniesienia środka zaskarżenia, o którym mowa w art. 33 ust. 1 i ust. 5 rozporządzenia nr 2201/2003.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarówno Sąd Apelacyjny, jak i skarżący koncentrowali swoją uwagę na wykładni art. 33 rozporządzenia nr 2201/2003 przyjmując za Sądem pierwszej instancji, że jego przepisy znajdowały zastosowanie w sprawie. W konsekwencji kwestia ta nie została należycie rozważona, co ma dla rozstrzygnięcia zażalenia istotne znaczenie, bowiem ocena zasadności stanowiska wyrażonego przez Sąd Apelacyjny co do uchybienia przez wnioskodawcę terminowi do wniesienia środka zaskarżenia zależy w pierwszej kolejności od stwierdzenia, czy przepisy rozporządzenia nr 2201/2003 miały istotnie

zastosowanie. Sąd Okręgowy w tym zakresie stwierdził jedynie, że za taką oceną przemawia brzmienie art. 67 ust. 4 wskazanego wyżej rozporządzenia. Zwraca jednak uwagę, że ta ocena nie została poparta odpowiednimi ustaleniami. W pierwszym rzędzie nie zostało wyjaśnione w jakim postępowaniu zostało wydane orzeczenie sądu belgijskiego z dnia 24 czerwca 2004 r., co ma znaczenie dla oceny możliwości stosowania rozporządzenia nr 2201/2003, gdyż jego przepisów nie stosuje się do każdego rodzaju postępowania sądowego, w którym orzeczenia sądowe dotyczące wykonywania władzy rodzicielskiej zapadły po wejściu w życie rozporządzenia nr 1347/2000. Tłumaczenie tego orzeczenia wskazuje, że zapadło ono w postępowaniu „przyśpieszonym” i w czasie trwania postępowania rozwodowego, co nie wyklucza jedynie oceny, że postępowanie to miało charakter zbliżony do przewidzianego w k.p.c. postępowania zabezpieczającego. Szczególnie istotne znaczenie ma jednak, że nie została ustalona także data wszczęcia tego postępowania. Rzutuje to na ocenę możliwości stosowania rozporządzenia nr 2201/2003 w sytuacji, gdy orzeczenie sądu belgijskiego zapadło przed datą rozpoczęcia stosowania tego rozporządzenia, a po wejściu w życie poprzedzającego go rozporządzenia nr 1347/2000. Rozporządzenie nr 2201/2003 stosuje się co do zasady do postępowań wszczętych po rozpoczęciu jego stosowania tj. po dniu 1 marca 2005 r. (art. 64 ust. 1). Wyjątki od niej, dopuszczające stosowanie go do postępowań wszczętych wcześniej określa art. 64 ust. 3 i 4. W świetle tych przepisów istotne jest, czy postępowanie zostało wszczęte po wejściu w życie rozporządzenia nr 1347/00, co nastąpiło z dniem 1 marca 2002 r. Polska nie była jednak wówczas członkiem Unii Europejskiej, co z punktu widzenia państwa, w którym ma być stwierdzona wykonalność orzeczenia oznacza, że weszło ono w życie dopiero po dniu 1 maja 2004 r. Jeżeli zatem postępowanie, w którym zapadło orzeczenie sądu belgijskiego było wszczęte po dniu 1 maja 2004 r., to rozporządzenie nr 2201/2003 może być stosowane na podstawie art. 64 ust 3. Jeżeli było ono wszczęte pomiędzy 1 marca 2002 r. i 1 maja 2004 r., to jego stosowanie wchodzi w grę jedynie na podstawie art. 64 ust. 4, co wymaga dodatkowo stwierdzenia, czy są spełnione wymagania w zakresie jurysdykcji krajowej państwa pochodzenia orzeczenia określone w art. 64 ust. 4.

Z przyczyn wyżej wskazanych w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym nie jest możliwa kontrola zaskarżonego orzeczenia z tego punktu widzenia, czy w sprawie ma zastosowanie rozporządzenie nr 2201/2003, co w konsekwencji

rzutuje też na możliwość oceny czy został zachowany termin do wniesienia zażalenia w oparciu o przepisy tego rozporządzenia.

Z tego względu przedwczesne było też rozważenie wniosku o wystąpienie z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości dotyczącym wykładni art. 33 ust. 1 i ust. 5 rozporządzenia nr 2201/2003.

Uwzględniając powyższe orzeczono jak w treści postanowienia na podstawie art. 394<sup>1</sup> § 3 i 398<sup>15</sup> § 1 k.p.c.